

Kliinikumi Leht

Siseleht nr 233, november 2020

kliinikum.ee/leht

COVID-19 intensiivravi osakond

Foto: Andres Tennus

Valminud on uus haiglateülene COVID ravijuhend

Tartu Ülikooli Kliinikumi, Tallinna Lastehaigla, Lääne-Tallinna Keskhaigla ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla koostöös valmis uus COVID-19 patsiendi ravijuhend, kuhu on koondatud uusim tõendus põhine info nii raskemas seisundis intensiivravihaigete kui ka COVID-19 osakondades viibivate patsientide ravimiseks ühtsete põhimõtete alusel üle Eesti.

Kliinikumi anestesioloogia ja intensiivravikliiniku vanemarst-õppejõu Kadri Tamme sõnul töötasid mõlemad regionaalhaiglad seni eraldi juhendite järgi, mis kevadel olemas olnud teadkirjanduse põhjal loodi. „Uue juhendi eelis on komplekssus, koondades haiglaravi erinevad etapid – tavaosakondade ning intensiivravi käsitlused. Ka laste ja rasedate osa on nüüd kirjutatud lahti põhjalikumalt,“ tutvustas dr Tamme.

Et uue ühise juhendi väljatöötamise ajendiks oli ajaga lisandunud teadusinformatsioon COVID-19 viirusevastase ja immuunmoduleeriva ravi kohta, toob dr Tamme näite praeguseks muutunud käsitlustest: „Kevadine juhend soovitas pigem glükokortikoidide mitte kasutada, ent tänaseks on uuringutes tõestatud deksametasooni efektiivsus, mistõttu soovitab uus juhend kasutada deksametasooni lisahapnikku või

juhivat hingamist vajavatel patsientidel. Ent juhendis on pikemalt lahti kirjutatud ka infusioonravi ning hapnikravi ja kopsude kunstlik ventilatsioon,“ selgitas dr Kadri Tamme.

Kliinikumi sisekliiniku nakkushaiguste osakonna juhataja dr Anne Kallaste sõnul on

▶ ALGUS LK 1

nakkushaiguste osakonnas haigete käsitluses kevadega võrreldes muutunud haiguse spetsiifiline ravi. Lisaks selgitab ta, et COVID-19 puhul on tegemist viirushaigusega. „Bakteriaalseid koinfektsioone on seni avaldatud uuringute alusel hospitaliseeritud patsientidel alla 10% ja intensiivravi vajavatel haigetel 10–15%, siis sarnaselt kevadisele ajale, rõhutame ka nüüd vaja-

dust mitte kasutada rutiinselt antibiootikume. Uues juhendis on selleks toodud ka antibakteriaalse ravi alustamise vajaduse hindamiseks kindlad suunised, millest lähtuda,” rääkis dr Anne Kallaste.

“Võrreldes kevadise olukorraga oleme nüüd märksa paremini ette valmistunud, meil on rohkem tõenduspõhist infot ja eksperimenteerimise faas on selja taha jäetud, Eesti haiglad lähtuvad COVID-19

patsientide ravimisel uusimast maailma praktikast, COVID-19 ravijuhendisse on koondatud kõik viimase aja teadmised ning arengud,” sõnas Regionaalhaigla intensiivravikeskuse juhataja dr Kristo Erikson. Eriksoni sõnul on väga oluline, et nelja Eesti haigla meedikud on ühiselt panustanud uue ravijuhendi valmimisse ning see on üle-eestiliselt haiglatele kättesaadav.

KLIINIKUMI LEHT

Statsionaarne haiglaravi

Foto: Andres Tennus

Kliinikum laiendas patsientide COVID-19 testimist

Tartu Ülikooli Kliinikum suurendas COVID-19 leviku tõkestamise meetmeid haiglaruumides. 16. novembrist testitakse Tartu Ülikooli Kliinikum SARS-CoV-2 suhtes kõiki patsiente, kes saabuvad haiglaravile või päevakirurgia protseduurile. Testimise kohustus ei puuduta kuni 10-aastaseid sümptomiteta lapsi.

Kliinikumi kriisjuhtimismeeskonna juht professor Joel Starkopf peab Eesti epidemioloogilist olukorda muret tekitavaks: „Jälgime olukorda igapäevaselt, sealhulgas Tartu Ülikooli matemaatikaprofessori Krista Fisheri prognoose,” rääkis prof Starkopf. Et kaitsta tervishoiutöötajaid ja teisi haiglaravil viibijaid, on kriisjuhtimismeeskond otsustanud sisse viia kohustusliku testimise patsientidele.

Uus testimise kord hõlmab statsionaarse ravi ja päevakirurgia patsiente. „SARS-CoV-2 testimine on vajalik kõigil plaanilisele või erakorralisele statsionaarsele ravile tulnud patsientidel, välja arvatud kuni 10-aastastel asümptomaatilistel lastel. Statsionaarsele ravile saabujatel tehakse

test kliinikum esimesel võimalusel pärast patsiendi haiglasse vastuvõtmist,” selgitas kriisjuhtimismeeskonna juht.

Kõik päevakirurgia patsiendid, välja arvatud kuni 10-aastased asümptomaatilised lapsed, peavad tegema SARS-CoV-2 testi kuni 72 tundi enne kliinikumi saabumist. „Proovi võtmisele saatmise eest hoolitsevad kliinikumi tervishoiutöötajad. Patsiendi mugavuse suurendamiseks on kliinikum sõlminud kokkulepped erinevate maakondade testimispunktidega,” rääkis professor Starkopf.

Ambulatoorsed vastuvõtud (v.a päevakirurgia) ja uuringud jätkuvad senise korralduse alusel, mille puhul tuleb patsiendil endiselt

täita tervisedeklaratsioon, teha käte antiseptikat, kanda maski ning hoida distantsi.

Lisaks COVID-19 patsientide ravimisele on kliinikumi eesmärgiks pakkuda raviteenuseid ka kõikidele teistele patsientidele. „Seni on kliinikum saanud jätkata planeeritud mahus ka tavapärase tööga, samal ajal rangelt jälgides riiklikke nõudeid ning isikukaitsevahendite kasutamist. „Plaanilise töö raames käib kliinikum päevas ravil ligikaudu 800–900 patsienti, kellele raviteenuse osutamine on samaväärseks prioriteediks nagu COVID-19 haigete ravi,” rõhutas Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuht Andres Kotsar.

KLIINIKUMI LEHT

Toitmisravi meeskond

Foto: Erakogu

Toitmisravi: uus kliiniline eriala kliinikumis

Alates 2020. aasta veebruarist koondati Tartu Ülikooli Kliinikum kliiniline toitmisravi kompleksse, keskuse-põhise käsitluse eesmärgil spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku kõne- ja neelamishäirete taastusravi keskusse.

Kliinilise toitmisravi meeskonda kuuluvad laste toitmisravi arst dr Oivi Uibo, laste toitmisravi õde Kairi Sock ja laste kliiniline logopeed Marina Tammik ning täiskasvanute toitmisravi arst dr Külli Margus, täiskasvanute toitmisravi õde Airi Lind ja täiskasvanute kliiniline logopeed Lagle Lehes. Alates 2020. aasta novembrist on meeskonnas uus liige – sotsiaaltöötaja.

„Toitmisravi vajavad need lapsed ja täiskasvanud, kellel söömine või suukaudne toitmine ei ole võimalik või ohutu ja kes seetõttu ei saa tavatoiduga eakohast piisaval hulgal vajalikku toiduenergiat ja toitaineid,” ütles kõne- ja neelamishäirete keskuse laste toitmisravi arst Oivi Uibo. Nii on kliinilise toitmisravi eesmärgiks tagada vanusele, kehakaalule, põhihaigusele ja muudele teguritele vastav vajalik ravitoitu ja vedeliku kogus. „Toit peab tagama energiavajaduse lastel kasvamiseks ja arenemiseks ning nii lastel kui ka täiskasvanutel elukvaliteedi säilitamiseks ja/või parandamiseks,” lisas dr Uibo.

Kliinilise toitmisravi meeskonna vastuvõtudele on oodatud patsiendid, kellele on näidustatud ravitoitu manustamine nina-neelussondi või stoomi (gastrostoomi või jejunostoomi) kaudu. Konsultatsioonidele on oodatud ka lapsed ja täiskasvanud,

kellel esinevad söömisel või söötmisel teriseprobleemid. Toitmisravi meeskonna vastuvõtul hinnatakse toitumust, suu kaudu söömise võimalikkust ja ohutust ning otsustatakse ravitoitu vajadus, ravitoitu valik ning manustamise viis. Koostöös kõrva-nina-kurguarstiga tehakse toitmisravi keskuses objektiivseid neelamisfunktsiooniuringuid (s.h nasoskoopiline neelamisuuring). Ühtlasi konsulteeritakse vajadusel haiglaravil olevaid patsiente.

Lisaks nasogastraalsondi või gastrostoomi või jejunostoomi ravitoiduga toidetavatele lastele ja täiskasvanutele on kliinilise toitmisravi konsultatsioonidele oodatud ka kõik põhihaigustest tulenevalt neelamishäiretega ja/või toitmisravi vajavad lapsed ja täiskasvanud. „Näiteks tsüstilise fibroosi, põletikulise soolehaigusega, tsöliaakia, kroonilise neerupuudulikkusega, südameriketega, söömisahäiretega jms diagnoosidega patsiendid. Ühtlasi ootame vastuvõtule ka nii kõhnunud kui ka ülekaalulisi või rasvunud lapsi ja täiskasvanuid,” selgitasid toitmisravi arstid dr Oivi Uibo ja dr Külli Margus.

Kõne- ja neelamishäirete taastusravi keskuse meeskonna vastuvõtule broneerimiseks on vajalik perearsti või eriarsti saatekiri.

Kontaktid

- **Laste kliiniline toitmisravi:**
Kairi Sock
kairi.sock@kliinikum.ee
5331 8986
- **Täiskasvanute kliiniline toitmisravi:**
Airi Lind
airi.lind@kliinikum.ee
5331 9424

KLIINIKUMI LEHT

KOMMENTAAR

DR ANDRES KOTSAR
Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuht

Toitmisravi roll patsientide raviprotsessis on kindlasti väga oluline. Kliinikumi eesmärk on, et patsientidel oleks lisaks põhihaiguse ravile võimalikult hea toetus ka enteraalsetele toitmisel ning nad saaksid meie meeskonna toel kodus edukalt hakkama. Siinkohal kindlasti sügav tunnustus kõikidele praegustele enteraalsetele toitmisel eest hoolt kandvatele kolleegidele ja muidugi ka dr Ly Carlmannile enteraalsete toitmisel korraldusse käimalükkamisse panustamisel.

Dr Liisi Raam kaitses doktoritööd

23. novembril kaitses Liisi Raam filosoofiadoktori kraadi (PhD (arstiteadus)) taotlemiseks esitatud väitekirja „Molecular Alterations in the Pathogenesis of Two Chronic Dermatoses – Vitiligo and Psoriasis“ („Molekulaarsed muutused kahe kroonilise dermatoosi – vitiliigo ja psoriaasi – patogeneesis“)

Juhendajad: dermatoloogia ja veneroloogia professor Külli Kingo (dr. med. (arstiteadus), TÜ kliinilise meditsiini instituut), rakulise immunoloogia juhtivateadur Kai Kisand (dr. med. (arstiteadus), TÜ bio- ja siirdemeditsiini instituut) ja molekulaarmeditsiini professor Ana Rebane (PhD (molekulaarbioloogia), TÜ bio- ja siirdemeditsiini instituut).

Oponent: professor Veli-Matti Kähäri, Turu Ülikool, Soome.

Kokkuvõte

Vitiliigo on krooniline nahahaigus, mis väljendub valgete laikudena nahal. Vitiliigo mõjutab patsiendi elukvaliteeti, sest avaldub tihti lapse- ja noorukieas ning haiguskolded paigutuvad enamasti avatud kehapiirkondadesse. Puudulikud teadmised vitiliigo tekkemehhanismidest on takistanud tõhusate ravimeetodite väljatöötamist.

Psoriaas on sage krooniline põletikuline haigus, mis väljendub punetavate ja ketendavate haiguskolletena nahal, millele võib kaasneda küünne ja liigeste kahjustus. Kuigi bioloogilise ravi kasutuselevõtt on psoriaasi ravitulemusi parandanud, ei toimi see kõigil haigetel võrdväärselt tõhusalt ning senini ei osata ravitulemust ega haiguse kulgu täielikult ette ennustada.

Selleks, et hankida uut informatsiooni vitiliigo ja psoriaasi tekkemehhanismide kohta, kaasasime uuringusse 23 vitiliigot ja 43 psoriaasi põdevat patsienti ning 32 tervet vabatahtlikku. Määrasime uuritava naha ja verest immuunsüsteemi töös osalevate geenide ja valkude avaldumist. Lisaks uurisime vitiliigoga haigete nahas mikroRNAde avaldumist. MikroRNA-d on väikesed, aga võimsad pärilikkusaine osakesed, mis mõjutavad geenide avaldumist ja seoses sellega kaudselt kõiki protsesse organismis.

Kui varasemalt arvati, et nii vitiliigo kui ka psoriaas on peamiselt autoimmuunsed haigused, st et häirunud on eeskätt omandatud immuunsus, siis meie uuringus ilmnis, et häirunud on ka mitmed etapid kaasündinud immuunsuse töös. Täpsemalt oli muutunud sünnipäraste omadustega tsütotoksiliste T-rakkude, sünnipäraste retseptorite ja inflammasoomi aktiivsus. Teiseks leidsime, et vitiliigo korral on nii melanotsüütides kui ka keratinotsüütides aktiveerunud protsess nimega autofaagia, mille käigus õgitakse ära rakkude vigased koostisosad. Kolmandaks tuvastasime, et vitiliigot põdevate patsientide nahas on muutunud paljude pigmentitootmises ja põletikuprotsessis osalevate mikroRNAde avaldumine. Kui viisime ühe nendest mikroRNAdest melanotsüütide ja keratinotsüütide sisse, muutus omakorda paljude

põletikus ja pigmentitootmises osalevate geenide avaldumine.

Antud uurimistöö tulemused näitavad, et tulevikus on tarvis lisauuringuid selgitamaks kaasündinud immuunsüsteemi, autofaagia ja mikroRNAde rolli vitiliigo ja psoriaasi kulgu ennustavate markeritena, diagnostiliste markeritena ja ravi märklaudadena.

KOMMENTAAR

PROFESSOR KÜLLI KINGO Juhendaja

Doktorantuuri vältel näitas Liisi Raam ennast väga põhjaliku ja iseseisva aktiivse noore teadlasena. Liisi Raam läbis doktorantuuri paralleelselt residentuuriga ning töötab Tartu Ülikooli Kliinikumi nahahaiguste kliinikus arst-õppejõuna ja Tartu Ülikooli nahahaiguste kliinikus assistendina. Tegemist on patsientide poolt väga hinnatud arsti ja üliõpilaste poolt armastatud õppejõuga. Nahakliiniku juhatajana on mul väga hea meel, et kliinikus töötavad Liisi-taolised särasilmised noored kolleegid, kes on valmis arendusteks ning neid ise ka algatavad.

Kliinikum ja Regionaalhaigla seadsid sihte uueks aastaks

Tartu Ülikooli Kliinikumi ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatused pidasid koostöökohtumise, et vaadata väljakutseid pakkunud aastale tagasi ning seada ühiseid sihte algavaks aastaks.

Foto: Kliinikumi Leht

„Kliinikumi ja Regionaalhaigla koostööst võivad nii patsiendid kui haiglad ise, arvestades Eesti riigi suurust ning ressursse,“ ütles Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse esimees Priit Perens.

„Siin on heaks näiteks vähiravi, traumaravi, harvikaigused ning tervikliki patsiendi raviteekonna kujundamine, neid valdkondi saame koostöös arendada,“ lisas Regionaalhaigla juhatuse liige ülemarst prof Peep Talving.

Majandustulemusi analüüsid jagati kogemusi nii igapäevast tööd kui ka kaugemaid investeeringuplaane silmas pidades. 2021. aasta oluliseks koostööpunktiks on IT-arendused. Regionaalhaigla juhatuse esimehe Agris Peedu sõnul on plaanis laiapõhjaline IT-alane koostöö. „COVID-19 tingitud eriarenduste tegemine, uue vereinfosüsteemi hankimine ning ühiselt uute rahastusvõimaluste leidmine,“ tõi Peedu mõned näited ühistest koostööplaanidest.

Eesti kahe suurhaigla ravitöömahtude suurus on sarnane. Teataval määral erinevus erinevus ravitöös tuleneb erialade spetsifikast, mida kummaski haiglas pakutakse. Ühiselt tõdeti, et eesmärgiks on fookusega patsiendile tervishoiuteenus ning olenev hetkel valitsevast üleriiklikust tervishoiu hädaolukorrast, on vajalik tagada ravitöö kõikidele patsientidele.

KLIINIKUMI LEHT

Kohtumine üliõpilastega

4. novembril kohtusid Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse esimees Priit Perens ja juhatuse liige Maret Tark Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi juhatusega.

Foto: Eesti Arstiteadusüliõpilaste Selts

KOMMENTAAR

HELEN KASEMAA Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi president

Meil oli Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatusega äärmiselt tore ja produktiivne kohtumine – teemaks oli Maarjamõisa mõisahooned, seltsi tuleviku plaanid ja palju muud. Loodame ka edaspidisele heale koostööle ja sõbralikele suhetele!

MEDITSIINITEADUSTE VALDKONNAS

Ülikooli teenetemärgid

Tartu Ülikool tunnustab 25 meditsiiniteaduste valdkonnaga seotud inimest, nimetades nad Tartu Ülikooli suure medali, Tartu Ülikooli medali, Tartu Ülikooli aumärgi kui ka aumärgi „100 semestrit Tartu Ülikoolis“ kavaleriks.

Koroona testimine süljest

Terviseamet ja Tartu Ülikool alustasid katseuringut koroona testimiseks süljest. Uuringus hinnatakse haiglapatsientidel

süljeproovist saadud tulemuste täpsust võrreldes ninast võetud proovidega ning kas inimesed saavad proovi võtmisega iseseisvalt hakkama. Eduka katseuuringu korral ollakse valmis süljetestimist ulatuslikumalt kasutama.

Arst-residentide tagasiside

Alates 2019. aasta aprillist on Tartu Ülikooli arst-residentidel võimalus anda veebivormi kaudu oma nime alt või anonüümselt dekanaadile residentuuri kohta tagasisidet. Tagasisidekeskkonnas on peamised

pöördumised seotud residentuuri osakoorimuse, kvaliteedi ja korraldusega.

Maailmatasemel erialad

Tartu Ülikooli arsti- ja terviseteaduste erialad tõusid mainekas Times Higher Educationi värskes erialade edetabelis kohale vahemikus 251-300.

VIRGE RATASEPP Meditsiiniteaduste valdkonna kommunikatsioonispetsialist

Luukoe ettevalmistamine siirdamiseks

Foto: Skeletikude pank

60 aastat luukoe pangandust Tartu Ülikooli Kliinikumis

Inimpäritolu kudede kasutamine luukoe defektide ja luukasvajate raviks on väga laialt levinud ning ka pika ajalooga meetod.

Juba 19. sajandi meditsiinikirjanduses leitud mitmeid artikleid luude, hiljem ka teiste skeleti-lihaskoe transplantaatide kasutamisest siirdamiseks. Tänapäeval on võimalik väga mitmete inimpäritolu kudede siirdamine, kuid luukoe siirdamine on maailmas jätkuvalt kõige sagedasem. Ka Tartu Ülikooli Kliinikumis kasutatakse luukoe siirdamist praktiliselt igapäevaselt.

Luukoe hankimise ja siirdamisega on tegeledud Tartu Ülikooli Kliinikumis järjepidevalt juba 60 aastat. Professor Artur Linkbergi eestvedamisel rajati 1960. aastal Tartu Maarjamõisa haiglasse „Kudede konserveerimise laboratoorium“. Kudede hankimine toimus sel ajal morgis ning ainult surnud doonoritelt. Laboratooriumi raamatud on tänini säilinud ja sealt näeme, et surma põhjusena oli umbes pooltel juhtudel märgitud mootorrattaõnnetus. Laboratooriumi esimesel tööaastal oli kokku 20 doonorit, kellelt lisaks luudele hangiti ka veresooni ja nahka. Kui algselt oli võimalik hangitud kudesid säilitada ainult lühiaegselt ja pigem oodati sobivat doonorit, siis seitsmekümnendate aastate keskpaigast hakati luukoe hankimisega tegelema süstemaatilisemalt. Samuti viidi luukoe hankimine osaliselt üle operatsioonitoa tingimustesse, mis võimaldas hankida transplantaate steriilselt, mille tõttu ei olnud enam vajalik

rakendada täiendava sterilisatsiooni meetodeid ja mis võimaldas transplantaate pikemalt säilitada. Lisaks hakati valmistama luudest silindrikujulisi tükke, luupuru, samuti demineraliseeritud luud. Aastast 1990, kui ortopeedia osakonnas hakati regulaarselt puusaliigeseid endoproteesima, alustati luukoe kogumist elusdoonoritelt ehk siis operatsiooni käigus eemaldatud reieluupead kogutakse ning neid kasutatakse transplantaatide valmistamiseks. Samasse perioodi jääb ka teine oluline muutus, kui transplantaatide säilitamine viidi üle -80 kraadi sügavkülmissüsteemi, mis võimaldas säilimisega pikendada mõnelt kuult viie aastani.

Üheksakümnendatel aastatel nimetati kudede konserveerimise laboratoorium ümber luupangaks ning aastal 2019 moodustati iseseisev struktuuriüksus, skeletikude pank, traumatoloogia ja ortopeedia kliiniku koosseisus koos oma töötajaskonnaga. Ortopeedidest on aastate jooksul luupanga tööd juhtinud Tiit Haviko, Georgi Peterson, Ulvi Kiho, Aare Märtsen, Peeter Laasik, Mati Merila, aastast 2011 on luupanga vastutavaks isikuks Katre Maasalu. Viimane kümnend aastat on osutunud ka kõige tormilisemate muutuste ajaks. Vajaduse skeletikude pank töö oluliseks ümberkorraldamiseks tingis aja jooksul muutu-

nud ja täienenud seadusandlus nii Eestis kui ka Euroopa Liidus.

Aastatuhanne vahetuseks oli kogu maailmas ravi otstarbel kasutatavate nimikude ja rakkude siirdamine muutnud jõuliselt laienevaks valdkonnaks ning 2004. aastal anti välja Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2004/23/EÜ „nimikude ja -rakkude annetamise, hankimise, uurimise, töötlemise, säilitamise, ladustamise ja jaotamise kvaliteedi- ja ohutusstandardite kehtestamise kohta“. Direktiiv kohustas liikmesriike tagama, et kudede ja rakkude hankimise ja käitlemisega tegelevad asjakohase väljaõppe ja kogemusega isikud ning et see tegevus toimuks asutustes, mis on sellel eesmärgil akrediteeritud ning omab vastavaid tegevuslubasid. Meditsiini- ja tervishoiu valdkonnas on tegevus lubasid saanud ka Euroopa Liidus. Meditsiini- ja tervishoiu valdkonnas on tegevus lubasid saanud ka Euroopa Liidus. Meditsiini- ja tervishoiu valdkonnas on tegevus lubasid saanud ka Euroopa Liidus. Meditsiini- ja tervishoiu valdkonnas on tegevus lubasid saanud ka Euroopa Liidus.

Palju aastakümneid toimus kudede hankimine meil peamiselt nende kolleegide initsiatiivil, kes kudesid hiljem ise siirdamiseks vajasisid, kuid kogu tehniline töö transplantaadi puhastamisel, pakendamisel ja analüüside korraldamisel jne

► seisis peamiselt operatsioonitoa õel, kes tegi seda pärast oma päevatöö lõppu. Rohkem kui kümnend aastat oli meil selleks õeks Külliki Piiskoppel, keda suure töö eest tänama peame.

Esimesena Eestis omandas vastava rakkude, kudede ja elundite käitlemise loa Tartu Ülikooli Kliinikum ning seetõttu kannab ka meie tegevusluba järjekorranumbrit 1. Aastal 2013 ilmus esimene üleeuroopaline juhise ning sai selgeks, et luupanga tegevus vajab olulist kaasajastamist, korrastada tuli dokumentatsioon ning viia töötlemise protsess vastavusse luukoe käitlemiseks seatud nõuetega. Lisaks ei olnud inimressursi töömahule ja nõuetele vastav.

Olukorra parandamiseks asus traumatoloogia ja ortopeedia kliiniku juhataja prof Aare Märtsen koostöös juhtkonnaga otsima lahendusi, sest korraga oli tarvis teha väga suuri ja kulukaid muutusi.

Skeletikude pank kudede käitlemiseks vajalikud ruumid leiti L. Puusepa 8 maja vanas operatsiooniblokis. Ruumid vajasisid tõsiselt ümberehitust vastamaks Ravimiameti ettekirjutusele ja rahvusvahelistele rangetele nõuetele. Paralleelselt ruumide remondiga hakati looma ka skeletikude pank kvaliteedijuhtimissüsteemi. Selleks kaasati ühendlabori direktor Anu Tamm ning pikaajaliste kogemustega labori kvaliteedispetsialisti Kai Jõers, kes omasis kogemust tüvirakulabori ülesehitamisel.

Lisaks ruumide ja dokumentatsioonimurede lahendamisele tuli tegeleda ka pädeva personali kaasamise ning koolitamisega. Selleks, et vältida doonorite leidmise, hankimise, käitlemise ja siirdamisega seotud isikute huvide konflikti ning tagada transplantaatide ohutus on tänapäeval nõutud erinevate tegevusetappide jaotamine erinevate vastutavate isikute vahel.

Täna tegeleb meil luukoe doonorite skriinimisega dr Mare Kinkar, luukoe hankimise eest vastutab dr Eiki Strauss, transplantaatidele lõpliku kasutamisluba annab pädev isik ning kogu paber ja eLabori töö ning transplantaatide transpordi eest nii meie maja siseselt kui ka teiste haiglate vahel vastutab Leelo Rivis. Lisaks vastutavatele isikutele kuulub meeskonda veel kuus ortopeedi ja õde. Oleme kõigile meeskonnaliikmetele tänulikud nende entusiasmi, samuti ka heade mõtete, seadusandluse läbitöötamise ja panuse eest uue struktuuri loomisel ja käivitamisel!

Skeletikude pank meeskond

Foto: Kliinikumi Leht

Uuendused sellega ei piirdunud. Kudede käitlemine ja siirdamine eeldab, et kogu protsess oleks algusest lõpuni hästi jälgitav ning tõendatav ehk alates doonori valikust kuni retsiendi tervenemiseni peab iga tegevus olema täpselt dokumenteeritud ja ka ajapunkt tuvastatav. Seetõttu tuli päevakorda eLaboriga liitumine ning alates 1. novembrist 2020 on mitmed töö etapid digitaalselt dokumenteeritud: kudede võtmine, töötlemise algus ja lõpp, laoseis, väljastamise aeg jms.

Lisaks sai ühendlabor appi tulla skeletikoe preparaate väljastamisel töötaja-välisel aegadel. Kui tööpäeval tuakse luukoe transplantaadid skeletikude pangast tellimisel otse operatsioonituppa, siis muul ajal saab küsida transplantaate ühendlabori proovide vastuvõtust teisel korral. Ühendlabori laborandid väljastavad vajaliku pakendi ja tellija poolt on vajalik transplantaadi kättesaamiseks kaasa võtta ainult patsiendi juhtumit kleebis. Skeletikude pangas tootevalikus on töödeldud reieluupead, luupuru, toruluude osad, terved luud, kõõlused ning sellest aastast ka meniski transplantaadid. Lisaks ortopeedidele kasutavad luukoe transplantaate ka neurokirurgid, lastekirurgid ja näo-lõualuu kirurgid ning transplantaatidega varustame ka Ida-Tallinna Keskhaiglat, Ida-Viru Keskhaiglat, Ortopeedia Arstid AS-i, Järvamaa Haiglat ja Lääne-Tallinna Keskhaiglat.

Täna saame nautida aga selle keeruka protsessi väga häid tulemusi: skeletikude pank töötab uutes ruumides, kus ruumide rõhud, temperatuur jm parameetrid vastavad kõigile nõuetele ning olemas on

pädev personal. Väljakutsuv uuendusprotsess lõppes Ravimiameti tegevusloaga.

Saime hakkama kõigi väljakutsetega! Selle kõige eest, et saame tähistada skeletikude pank 60. juubelit uutes ruumides ja suurepärase meeskonnaga, soovime tänada meie juhatusi, transplantaatiosakeskust, tehnikateenistust ning ühendlabori töötajaid. Suur tänu kõikidele!

DR KATRE MAASALU
Skeletikude pank juht

KOMMENTAAR

DR ANDRES KOTSAR
Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuht

Iga uue asja loomine kätkeb endas nii suurt tööd ja tavapärasest enamat panustamist kui ka tahtejõudu vastu pidada võimalikele tagasilöökidele. Luupanga rajajad on näidanud üles tõelist pühendumust ja see pühendumus on kandunud üle mitme põlvkonna. Tulemus on kindlasti selle vääriline. Me võime tunda uhkust saavutatud üle, aga samas peame kindlasti jätkama tööd luupanga edasiarendamise osas. Dr Katre Maasalu eestvedamisel on luupanga arengud viimastel aastatel eriti hoogsalt arenenud ning ma ei kahtle hetkegi, et luupank on ka edaspidi üks Tartu Ülikooli Kliinikumi hästi arendatud ja hoitud üksus.

Lastekliiniku lastesõbralikkus saab alguse nii tegudest kui südamest

2020. aasta on pakkunud väljakutseid ning seda ennekõike tervishoiutöötajale. Kliinikumi Leht uuris lastekliiniku töötajatelt, kuidas muutunud oludes jätkata lastekliinikule omase lapsesõbralikkusega.

Haiglaõpetaja Hilda Looper

Lastekliiniku õed Karin Raamets ja Anneli Loog

Fotod: Kliinikumi Leht

„Olgugi, et COVID-19 epideemia on paljudele lapsesõbralikule tegevustele piirangud seadnud, ei tähenda see sugugi, et lastekliinikus lapsed nüüd igavleksid või ennast kurvalt tunneksid,“ kinnitas lastekliiniku õde Karin Raamets. Enda ja kolleegide nimel kinnitab ta, et väikeste patsientide ravitöös on kõige tähtsam just lastesõbralik personal. „Lastega tuleb osata leida kontakt, samastada enda nende murede ja rõõmudega. Me kõik üritame olla mõnusad laste jaoks,“ rääkis Karin Raamets.

Laste tähelepanu köitmiseks kasutavad lastekliiniku töötajad erinevaid võtteid. „Võib juhtuda, et valges kitlis tervishoiutöötaja tekitab lapses ärevust – sellisteks puhkudeks on meie õdedel rõõmsad loomad ja putukatega T-särgid. Vereproovide ja protseduuride läbimise eest aga antakse lastele vaprust eest diplomeid, mänguasju ja kleepse. Keeruliste protseduuride läbimise eest saavad väikesed patsiendid valida preemiaks kõrremahla, kohupiimakreemi või jäätist,“ tutvustas õde.

Et mõned protseduurid võivad olla pikad, on laste tähelepanu köitmiseks protseduuride tuppa sisse seatud hologramm, mis lae alla erinevaid kujundeid kuvab. „Hologrammist on tõesti reaalne abi. Muusika ja pildid on köitvad, lapse tähelepanu läheb sellele ning laps rahuneb, lapsevanem ka,“ kinnitab Raamets.

Haiglaravil viibivate laste aega lastekliini-

kus sisustavad erinevad mängud, värvimis-lehed ja raamatud. Meelelahutuse kõrval on haiglas viibivatele lastele tagatud aga ka õppimine. „Väga suureks abiks on meie haiglaõpetaja Hilda Looper, kes tegeleb lastega palju ja hoiab järje peal, et keegi koolis maha ei jääks. Ta leiab lisaks koolilastele tegevusi ka noorematele lastele. Hilda on nii mõnus ja armas inimene, et ta leiab kõigi lastega kontakti,“ kirjeldas haiglaõpetaja tööd EEG kabineti õde Anneli Loog.

Väikeste patsientide ravitöös on kõige tähtsam just lastesõbralikkus

Haiglaõpetaja õpetab ja suunab haiglaravil olevaid lapsi, kes on võimelised õppetöös. „Olen ravimeeskonna liige ja annan nõu nii vanematele kui meditsiinitöötajatele. Oma töö käigus märkan ma detaile, millest lapse ravis võib abi olla, millest teavitam vajadusel meditsiiniisli personaali,“ iseloomustab oma tööd lastekliiniku haiglaõpetaja Hilda Looper. „Et lastel on õigus haridusele, on oluline, et õpetamine oleks tagatud ka haiglas. Haiglaravil lapsega kohtudes, alustan ma alati usaldusliku suhte loomisest. Mõnikord on minu töö rohkem vestlus ja emotsionaalne toetus,“ räägib oma tööst haiglaõpetaja.

Hilda Looper on haiglaõpetaja olnud juba 11 aastat, lisaks temale tegutsevad haiglaõpetajad kliinikumi psühhiaatrikliinikus ning hematoloogia-onkoloogia kliinikus. „Ma naudin oma tööd,“ kinnitab Hilda Looper. Ta lisab, et on rõõm ja au töötada nii soojas ja hoolivas keskkonnas, kus lastega toimetavad suure südamega inimesed väga professionaalsel tasemel.

„Õpetan lapsi nii nende palatis kui oma kabinetis – minu ruumis on lastel võimalus tunda end mitte-haigena. Õpime vastavalt võimalusele ja tegutseme nii kaua, kui laps jõuab. Õpetan erinevaid aineid, ent põhirõhk on eesti keelele, matemaatikale ja keeleõppele. Haiglas toimuva õppe põhiline eesmärk on säilitada järjepidevust õpingutes, hoida õpimotivatsiooni, tõsta lapse enesehinnangut ning tagada võimalikult paindlik naasmine kooli,“ tutvustab Looper. Lastekliiniku töötajatelt on mõtteid lastesõbraliku keskkonna arendamiseks veel palju. Läheneval jõuluaial tuleb arvestada piirangutega, ent üks on kindel – jõulutunde ja -maagia ärajäämist ei pea kogema ükski laps, olgu ta haiglaravil või mitte. „Küll me midagi välja mõtleme, kindlasti leiame kolleegidega lahenduse ka jõuluaial, et lastele haiglas rõõmu valmistada,“ on Karin Raamets kindel.

KLIINIKUMI LEHT

Mammobuss aasta lõpus

Rinnavähi varaseks avastamiseks tehakse Eestis naistele rinnavähi söeluuringut. Söeluuringu eesmärk on avastada rinnavähk võimalikult varases staadiumis ning vähendada sel moel haigusse suremust ja tõsta haigete elukvaliteeti. On tähtis, et ka ilma kaebuste või sümptomiteta naised uuringul käiksid, sest rinnavähk varajases staadiumis endast märku ei anna.

2020. aastal on rinnavähi söeluuringule oodatud naised sünniaastatega 1953, 1954, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968 ja 1970, kellel on kehtiv Eesti haigekassa kindlustus ja kellele viimase kahe aasta jooksul ei ole mammograafilist uuringut tehtud. Rinnavähi söeluuring on kindlustatud naisele tasuta.

Söeluuringule pöördumiseks palume registreeruda telefonil 731 9411 tööpäevadel kell 8.00-16.00. Samal numbril saab teha broneeringuid ka arsti poolt antud saatekirja alusel.

Mammobuss peatub

- **30. november–11. detsember**, Võru polikliiniku ees, Jüri 19a
- **14. detsember–30. detsember** (tööpäevadel) Tartu Kaubamaja peasissekäigu juures, Riia 1

Foto: Andres Tennus

Mobiilsete diagnoosikabinettide vastuvõtuajad

Androloogia diagnoosikabinet

Androloogia mobiilse diagnoosikabineti vastuvõtule võib pöörduda kõigi meeste eriomaiste haiguste kaebustega: eesnäärmehaigused, seksuaalhäired, meeste üleminekuiga, hüpogonadism, viljatus, sugutrakti ägedad ja kroonilised põletikud, kõik peenise ja munandikoti haigused, rinnahaigused meestel. Kabinetis tehakse 95% vajaminevatest uuringutest.

Vastuvõtuaega saab broneerida etteregistreerimiskeskuse telefonil 731 9100 või 731 9323, kliinikumi kodulehel, aga ka e-kirjaga meestekliinik@kliinikum.ee. Meestearsti vastuvõtu visiititasu on 5 eurot ning pöördumine eeldab saatekirja. Ravikindlustuseta ja saatekirjata mehed saavad pöörduda tasuta vastuvõtule.

DETSEMBER

- 1.-3. detsember, Viljandi, Turu 8/10
- 7.-8. detsember, Valga, Peetri 2
- 9.-11. detsember, Võru, Räpina mnt 3a
- 14.-17. detsember, Ahtme, Ilmajaama 14
- 18. detsember, Narva, Haigla 5
- 21.-22. detsember, Narva, Haigla 5

JAANUAR

- 6.-8. jaanuar, Rakvere, Lõuna põik 1
- 11.-12. jaanuar, Paide, Tiigi 8
- 13.-14. jaanuar, Rapla, Alu tee 1
- 18.-22. jaanuar, Kuressaare, Aia 25
- 27.-29. jaanuar, Viljandi, Turu 8/10

VEEBRUAR

- 1.-4. veebruar, Narva Haigla 5
- 8.-11. veebruar, Narva Haigla 5
- 15.-16. veebruar, Sillamäe, Kesk 28
- 17.-19. detsember, Ahtme, Ilmajaama 14

Nahakasvajate diagnoosikabinet

Nahakasvajate mobiilne diagnoosikabinetis on kaasaegne aparatuur nahakasvajate diagnoosimiseks ning seal võtavad vastu nahahaiguste arst **Ene Pärna** ja õde **Maili Maalmann**.

Vastuvõtule broneerimine toimub kliinikumi etteregistreerimiskeskuse telefonil 731 9100 või kodulehel. Nahaarsti vastuvõtule pöördumiseks ei ole tarvis perearsti saatekirja, ravikindlustatud isikutel tuleb tasuda tavapärase visiititasu 5 eurot.

DETSEMBER

- 1. detsember, Põlva haigla – Uus tn 2, Põlva, apteegi kõrval
- 8. detsember, Järvamaa haigla – Tiigi 8, Paide
- 15. detsember, Elva kesklinna apteegi juures – Kesk 23, Elva

Kliinikumi parkimiskorraldus läbib muudatused

1. detsembrist muutub Tartu Ülikooli Kliinikumi Maarjamõisa piirkonna parkimiskorraldus ning parklates hakkab kehtima tasuline kord nii patsientidele kui ka töötajatele.

Selleks, et ühtlustada senist parkimiskorraldust ning tagada reeglitekohane parkimine nii patsientidele kui ka töötajatele, korraldas Tartu Ülikooli Kliinikum parkimisteenuse partneri leidmiseks hanke. Hanke võitja, Ühisteenus AS, alustab parkimisalade opereerimisega detsembrikuust. Maarjamõisa parkimismaja (N. Lunini 16 kinnistu) parkimisteenuse korraldajaks seni kehtinud tingimustel jääb endiselt Citypark Eesti.

Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse liige-haldusjuht Marek Seer toob välja, et seni kehtisid Maarjamõisa väljal asuvates parklates erinevad parkimiskorraldused. „1. detsembrist muutub parkimine Maarjamõisa piirkonnas kliinikumi hoonete ümbruses tasuliseks. Seni on parkimisalad olnud hõivatud erineva koormusastmega,

mida uus kehtima hakkav korraldus samuti reguleerib,“ selgitas Marek Seer.

Uus parkimiskorraldus hakkab kehtima järgmiste kinnistute parklates: L. Puusepa 1a, 2, 4, 6, 8; N. Lunini 6 ja 14 ja Ravila 19 esmaspäevast reedeni kell 8:00–18:00. „Meditsiinilinnaku parklates on nii 1 tunni tasuta parkimise võimalus kui ka invakohatate olemasolu majade sissepääsude juures. Pärast esimest tasuta tundi maksab parkimine 1 eurot tunni kohta või 5 eurot päevapiletina. Selleks, et tagada patsientidele vabad parkimiskohad hoonete lähedal, suunab kliinikum haiglatöötajad kaugematele parkimisaladele,“ kommenteeris Marek Seer.

Parkimiskorralduse parendamise esimene samm oli Maarjamõisa parkimismaja

rajamine, mis omakorda oli eelduseks ka III meditsiinilinnaku ehitusetapi alustamiseks. Kliinikumi Maarjamõisa territooriumil on autode parkimiskohti üle 1300, millest märgistatud invakohti 35. Et linnaruumi ressursid on piiratud, rajab kliinikum III ehitusjärgus erakorralise meditsiini osakonna parkla maa alla. Ühtlasi planeeritakse juurde ka jalgrattahoidlaid, et soodustada alternatiivsete transpordivõimaluste kasutamist. „III ehitusjärgus rajatakse juurde 60 jalgrattaparkla kohta lisaks hetkel olemasolevatele 310 jalgratta hoiukohale Maarjamõisa väljal. Rõõm on tõdeda, et paljud kliinikumi töötajad peavad lugu tervislikest eluviisidest ja tulevad juba praegu tööle jalgsi või jalgrattaga ning seda olemata ilmast,“ ütles Seer.

KLIINIKUMI LEHT

Uues kuues naistekliiniku koduleht

Tartu Ülikooli Kliinikumi veebilehtede uuenemisprotsess on jõudnud struktuuriüksusteni ning esimene muutuse läbija on naistekliiniku koduleht aadressil www.kliinikum.ee/naistekliinik.

Naistekliiniku uuenenud koduleht on kaas-aegne ja kasutajasõbralik. Selle uuendamisel peeti silmas, et patsientidele olulised teemad on kergesti leitavad. Lehe kujundus lähtub kliinikumi uuendatud visuaalset ning ühtlasi on uuenenud ka kodulehe fotopank.

Et kodulehe uuenemine on pidev, jätkuvad uuendused koos naistekliiniku teenuste uuenemisega.

KLIINIKUMI LEHT

Alternatiivsed jõulusündmused

2020. aasta on sättinud mitmed olud teisiti, nii ka jõulud ja jõulupeod. Tervishoiuasutusena peab kliinikum oluliseks olla eeskujuks ning on otsustanud tähistada ka jõulusündmusi teisiti. Nii on pandud alus alus uuele Tartu Ülikooli Kliinikumi jõulutraditsioonile.

Jõulupeo asemel toimub kliinikumis jõulukonkurss „Jõulumüsteerium haiglas“, millest on oodatud osa võtma kõik kliinikumi töötajate kollektiivid. Konkursil osalemiseks on palutud osakonna ja/või kliiniku, teenistuse esindajatel esitada loominguline tõlgendus jõulumüsteeriumist haiglas mistahes teemal mistahes vormis – olgu selleks luuletus, sketš, tantsuline või muusikaline etteaste. Niisamuti on oodatud kunstiteosed (näiteks koomiks või jõulumaal). Ainsaks tingimuseks on, et etteaste on üles filmitud videona.

Žürii rolli täidavad kõik kliinikumi töötajad, kelle hääletamise tulemusel selgitatakse välja konkursi kolm parimat.

KLIINIKUMI LEHT

Uus raamat meditsiiniinfo keskuses

Steinar Hunskaar „Peremeditsiin“
Toimetajad Ruth Kalda, Marje Oona, Heid-Ingrid Maaros, Piret Rospu, Kadri Suija.
Tartu ülikooli kirjastus 2020

TÄNUAVALDUSI

November 2020, südamekliinik

Südamlik tänu **dr Rein Kolgile**, **dr Priit Pauklinile** ja **dr Sirje Hansenile**, et minu südame korralikumalt tööle panite! Rohkelt tervist ja jõudu teile!

November 2020, informaatikateenistus

Suured tänud meie toredale kolleegile spetsialist **Raul Tooverile**. Aitäh Raulile, et ta oskab alati olla abivalmis, heatahtlik, sõbralik ja kannatlik.

November 2020, kõrvakliinik / toitlustusteenistus

Kõigepealt avaldan tänu armsale suurepärasele raviarstile **dr Lauri Käsile** ja kõigile teistele meditsiinitöötajatele. Kõik on väga ilus ja hea. Võrratu toitlustamine. Aitäh!

November 2020, närvikliinik / anesthesioloogia ja intensiivravi kliinik / operatsiooniteenistus

Avaldan tänu kliiniku administratsioonile kvaliteetse meditsiiniteenuse osutamise eest. Kogu südamest tänan **dr Epp Heinolat** ja **dr Jaan Eelmäed**, anesthesioloogi ja kogu operatsioonimeeskonda superprofessionaalsuse eest ja ka operatsioonijärgse intensiivravi meeskonda. Tänan kogu osakonna personali tähelepanu, kiire abi ja südamliku suhtumise eest. Soovin kõigile tervist ja õnne! Suur, suur tänu!

November 2020, psühhiaatrikliinik

Õde Annika Järvmägi suhtus minusse väga inimlikult ja mõistvalt ning aitas mul pingeid maandada.

November 2020, anesthesioloogia ja intensiivravi kliinik

Tänan südamest kõiki töötajaid, kes minu-
ga tegelesid. Vaatamata halvale enesetundele on meeles äärmiselt südamlikud, lahked, hoolivad ja toetavad töötajad – alates hooldajatest, õdedest ja lõpetades **dr Kaarel Ubaga**, kelle nimi mul ainsana meelde jäi. Aitäh, et vaatamata pingelisele ja kiirele tööle leiate aega ja jõudu olla rõõmsameelsed, hoolivad ja tähelepanelikud. Tundsin, et olin hoitud, kuivõrd selles olukorras üldse saab end hästi tunda. Soovin teile jaksu edaspidiseks, olete imetlusväärset!

November 2020, kirurgiakliinik

Dr Mart Eller on väga eriliste annetega arsti tööks. Ravi on tulemuslik, sest ta tahab ja teeb tööd südamega. Dr Mart Eller suhtleb patsiendiga lugupidavalt, annab vajalikke juhiseid, et patsient saaks ise paranemisele kaasa aidata. Dr Mart Elleri abistab kabinetis õde **Kristina Johanson**, kes on samuti patsiendi vastu hooliv ja toetav, suhtleb väga meeldivalt ja sõbralikult. Südamest tänulik dr Mart Ellerile ja õde Kristinale!

November 2020, sisekliinik

Sooviksin teha sügava kummarduse nakkusosakonna töötajate ees. Tänan südamest kõiki töötajaid, kellega kokku puutusin selle aja jooksul, nende hooliva ja südamliku suhtumise eest. Mitte vaid selle eest, mida nad teevad, vaid kuidas nad seda teevad. Olete kõik oma eriala parimad. Minu tänusõnad hooldajatele ja õdedele: te ei ole vaid lihtsalt töötajad, olete ka väga head inimesed. Abivalmid, rahulikud, sõbralikud, head suhtumises ja suhtlemisel. Eriliselt soovin aga tänada oma raviarsti **dr Anne Kallastet**, kes oli väga soe ja armas inimene ning aitas, toetas ja vastas alati kõigile mu küsimustele ja muredele. Lisaks tänan oma naerusuiset lemmikõde **Kristiina Mölderit**, kes oma heasüdamlikkuse ja naerusega muutis mu päevad ilusaks ja andis jõudu vastu pidada. Loodan, et seda sära, rõõmu ja samasugust tööindu jagub sulle veel pikkadeks aastateks! Igatsen teid juba, kuid loodan, et kohtume mõnes teises kohas ja olukorras. Edu teile teie töös! Ükski sõnades väljendatud tänu pole piisavalt suur, et mõtetes oleva tänu suurust kujutada ja tajutavaks teha.

November 2020, hematoloogia-onkoloogia kliinik

Soovin avaldada tänu **dr Jaak Lehtsaarele** ülikõrge professionaalsuse ja suure inimlikkuse eest! Suured tänud ka kõigile osakonna töötajatele, eriti õdedele!

November 2020, analüüsi- ja kvaliteediteenistus

Tänu vastutulelikkuse eest klienditeenidaja **Riina Jahimehele**. Tänan vastuse eest. Palun kindlasti öelda tänud neile

klienditeenidajatele, kes olid töö 7. ja 8. novembril registratuuris. Olge negatiivsed ja püsige positiivsed!

November 2020, kirurgiakliinik / anesthesioloogia ja intensiivravi kliinik / hematoloogia-onkoloogia kliinik / operatsiooniteenistus

Avaldan suurt tänu ja tunnustust kirurgiakliiniku kirurgidele **dr Tiit Vaasnale** ja arst-resident **Kerstin Tammurile**, samuti operatsioonibrigaadidele, põetus- ja hoolduspersonalile, kes mind raskest seisust välja töid ja kiiresti jalule aitasid. **Dr Tiit Vaasna** ja **dr Tammur** on tiptasemel kirurgid ning hoolivad inimesest. Osakonnajuhatajana on dr Vaasna loonud professionaalse, tööka kollektiivi, igati kaasaegse ravikeskkonna. Kogu personal suhtub patsientidesse tähelepanu ja hoolitsusega. Lõpetuseks veel kord tänades esitan isikute nimed, keda mäletan ja vabandan nende ees, kelle nimed olen unustanud: **dr Ceith Nikkolo**, anesthesioloog **dr Marika Puri**, operatsiooniõde **Ilona Perk**, kirurgiakliiniku õde **Siiri Kanarik** ja **Mirje Jürgenson**. Varasemast kogemusest annan kõrge hinnangu ja suured tänud onkokirurgile **dr Evelyn Eemale** ja tema operatsiooniõele.

November 2020, naistekliinik / anesthesioloogia ja intensiivravi kliinik / operatsiooniteenistus

Tahaksin avaldada tänu **dr Pille Soplepmannile**, arst-resident **Mirjam Schasminile**, anesthesioloog **Lii Lusikasele**, operatsiooniteenistuse töötajatele, meditsiiniõdedele ja teenindavale personalile, kogu günekoloogia osakonna personalile. Meie tervis taastub tänu teie tähelepanelikule, hoolitsevale, peenetundelisele suhtumisele patsientidesse. Jääge alati sellisteks, tarkadeks ja kogunud spetsialistideks kõiges!

November 2020, spordimeditsiini ja taastusravi kliinik

Tänan kõiki, kes tegelesid minuga. Aitäh õde **Alla Paalesele**, abiõde **Ester Kaldale**, õde **Tiina Nummertile** ja põetaja **Heili Allabertile**, kes olid väga rahulikud ravides haiget kohta. Edu ja kannatlikkust noortele.